

sinecine Kitaplığı

Yeni Kitaplar

Oğuz Hoca İçin...

Hasan Akbulut

Oğuz Onaran İçin: Sinemada Hayat Var
Seçil Büker & S. Ruken Öztürk (Der.)

De ki Yayınları, Ankara, 2012, 352 sayfa, ISBN: 9789944492621

Yıllarını sinemaya, sanata ve müziğe adanmış, şimdi çoğu akademisyen olan pek çok öğrenci yetiştirmiş bir bilim ve sanat insanı olan Oğuz Onaran için, Seçil Büker ve S. Ruken Öztürk'ün editörlüğünde hazırlanan *Sinemada Hayat Var*, bir armağan kitabı olduğu kadar, sinema araştırmalarına katkıda bulunan yazılardan oluşuyor. Ancak bu kitabın temel farkı, editörlerin ve derlemede yer alan yazarların, Oğuz Onaran'ın öğrencisi, dostu olmaları ya da yolu bir biçimde Oğuz Hoca ile kesişmiş olması. Bir başka özelliği ise, kitapta yer alan film incelemelerinin, Oğuz Onaran'ın sevdiği filmlerden oluşması ve editörlerin, bölümleri, Oğuz Hocanın yaşamında öne çıkan izleklere göre düzenlemeleri. On bölümden oluşan kitabın “Piyano Eşliğinde Filmlerin İzini Sürmek” başlıklı girişinde editörler, Oğuz Onaran'ın kısa bir yaşam öyküsü ile birlikte kitabın amacını ifade ediyorlar. Bu girişin ardından Müzik Sükûnu Getiriyor” başlıklı yazısında ise, Seçil Büker, özverili, destekleyici, sessizce dinleyici, kişiliği ve bilimsel titizliği için Onaran'a, yazarlar adına da teşekkür ediyor.

“Oğuz Onaran İçin” hazırlanan kitap, filmlerle ve müziklerle ilerliyor. Derlemenin ilk bölümü, Onaran'ın sevdiği on film üzerine olan çözümlemelerden oluşan “Düşlerin İzinde On Film”. Bu bölüm Bergman'ın *Yaban Çilekleri*, Taviani kardeşlerin *Kaos*, Solanas'ın *Güney*, Bunuel'in *Özgürlük Hayaleti*, Renoir'ın *Oyunun Kuralı*, Visconti'nin *Yer Sarsılıyor* ve *Leopard*, Fellini'nin *Sekiz Buçuk*, Chaplin'in *Mösyö Verdoux*, Truffaut'nun *Jules ve Jim* filmlerinin metinsel okumalarından oluşuyor ve okuru, adeta bir Avrupa ‘Sanat’ Sineması turuna çıkarıyor. “Kimler Ölümsüz?” başlıklı ikinci bölüm, Onaran'ın sevdiği oyuncularla ilgili. Bu oyunculardan biri var ki, Oğuz Hocanın yaşam öyküsünde önemli bir figür; Audrey Hepburn. Hocanın eşi Filiz Onaran'ın benzetildiği Hepburn, iki yazının konusunu oluştursa da, kitap boyunca adını sıkça okuyoruz. Jeanne Moreau, Simone Signoret ve James Dean,

Onaran'ın sevdiği ve yazılarda yer verilen diğer oyuncular olarak inceleniyor. Filmlerde kadın temsillerine yer verilen “Kadınlar Vardır! Bir de Eril Düşler” bölümünden sonra klâsik bir müzikal olan *Yağmurda Şarkı Söylemek (Singing in the Rain)* filmi inceleniyor. Sayfalar arasında ilerleyip farklı konu ve türlerde filmlerle karşılaştıkça okur da, Onaran'ın sinema zevki ve kavrayışı hakkında daha net anlayışa sahip olabilir. Sırada içinde politika olan filmler var. Szabo'nun *Taraf Tutmak*, Monicelli'nin *Siradan Bir Adam*, Resnais'nin *Hiroşima Sevgilim* ve Rossi'nin *Mattei Olayı* filmleri bu bölümde etraflıca ele alınıyor. Derlemenin altıncı bölümünde Türkiye sineması yer alıyor. Bu bölümde Ceylan'ın *Uzak*, Erdem'in *Hayat Var* ve Yüce'nin *Çoğunluk* filmleri, sanat sineması, yoksunluk, erkeklik, iktidar gibi kavramlar çerçevesinde inceleniyor. “Sınırdaki, Yolda, Kıyıda” başlıklı yedinci bölüm, coğrafi ve toplumsal sınırlarında kurulan yaşamları Makhmalbaf'ın *Kara Tahta* ve Haneke'nin *Bilinmeyen Kod* filmleri üzerinden irdeliyor. Özellikle “Ruhların Dansı” başlıklı bölümdeki ilk yazı, okuru vampir filmlerine götürüyor. Murnau'nun *Nosferatu*'su ile Kieslowski'nin *Dekalog* filminin analizleri, bilim ve inanç, otorite gibi kavramları sorgulayışları açısından bir ortaklığa işaret ederken, bölümde incelenen Bresson'un *Herhalde Şeytan* filmi çözümlemesi, insanın sonsuz hallerini vurguluyor. “Aşkla Sinema” başlıklı dokuzuncu bölüm, adından da anlaşılacağı üzere aşk temalı filmlere odaklanıyor. Karoly Makk'ın *Aşk* ve Louis Malle'in *İdam Sehvası* filmlerinin analizlerinden sonra *Yuvada Yaşlanmak* başlıklı son bölümde Mike Leigh'nin *Ömrümüzden Bir Sene* filmi, anlatının zamansal ayrımlarına göre çözümleniyor. Ülkeler, dönemler, akımlar, türler, oyuncular, yönetmenler birbirinden farklı da olsa, Büker'in yazdığı “Hayatın En Mutlu Anı” başlıklı yazısı, derlemede yer alan filmlerin, Oğuz Onaran'la, onun yaşamıyla, hayata bakışıyla ilgili olduğunu, belirgin biçimde hissettiriyor. Derlemenin başında yer alan Bergman'ın *Yaban Çilekleri* filmi ile sonunda yer alan *Ömrümüzden Bir Sene* filmi, okuru, yalnızca filmlerin dünyasına değil, yaşamını sinemaya adanmış bir entelektüelin, bir aşğın, bir babanın, bir eğitimcinin, bir dostun dünyasına geziye davet ediyorlar. *Yaban Çilekleri*'nde ödül almak için yola çıkan Isac Borg, gerçekte kendi geçmişine yaptığı yolculuğu boyunca bir sorgulama yapar. Bu sorgulama, ona o yaşında yeni bir şey öğretir; umutsuzluğa karşı bütünleşmek. Derlemeye katkı veren arkadaşları, öğrencileri ve sevenleri de Oğuz Onaran İçin yazdıkları yazılarında, bizlere öğretilen çok şey olduğunu sabırla ve umutla öğreten Oğuz Onaran'dan daha çok şey öğrenmemiz gerektiğini fısıldıyorlar. Okurun da bu çağrıya yanıt vermesi, Oğuz Onaran'ı anlamak için en büyük adım olacaktır.